

La simultaneïtat (III)

La idea de simultaneïtat que expressem per mitjà d'adverbis com *ahora* i *ensems*, o de locucions com *al mateix temps* i *a la vegada*, també es pot expressar, en certes construccions, per mitjà del conjunt *tant... com*. El Diccionari Fabra indica molt succintament aquest significat especial d'aquest conjunt incoent a l'article «*tant*» l'exemple *Tant A com B*, que diu que significa «A i B igualment».

Un bon exemple d'aquesta equivalència de significat entre el conjunt *tant...com* i l'adverbi *ahora* el trobem en un dels que indica la Gramàtica de Fabra de 1956 (pàg. 158) de l'ús d'aquest adverbi: *Hi ha mots que són pronoms i adverbis ahora*. Efectivament, el mateix sentit que té aquesta frase es podria expressar per mitjà de la construcció següent: *Hi ha mots que tant són pronoms com adverbis*. Anàlogament, el mateix significat que té aquesta frase de Rovira i Virgili (*Teatre de la ciutat*), *I aci ens referim, ahora, a la cultura de la intel·ligència i a la de la sensibilitat*, es podria també expressar amb la construcció *I aci tant ens referim a la cultura de la intel·ligència com a la de la sensibilitat*.

Que un simple mot com *ahora* —o com *ensems*— pugui exercir la mateixa funció que el conjunt format pels dos mots correlatius *tant...com*, permet de resoldre construccions en què l'ús d'aquest conjunt originaria la

coincidència *com com*. Així, en lloc de *Tant com a metge com com a pintor és...*, diríem *Com a metge i, ahora, com a pintor és...* Però, amb tot, hem de reconèixer que els límits de la significació de *ahora* no són prou clars: com hem dit en els nostres comentaris anteriors, aquests límits tendeixen a ampliar-se a causa de certes analogies lògiques. ¿Admetriem, amb el mateix valor que *Tant s'hi pot anar per la carena com per la riera* la frase *S'hi pot anar ahora per la carena i per la riera*? Hom podria qualificar aquesta darrera frase d'absurda: no es poden recórrer dos camins diferents al mateix temps. Però no es pot pas dir que sigui inusual i sembla més aviat respondre a aquest procés d'ampliació del significat del mot *ahora*.

Però el que certament cal no fer, en l'expressió d'aquesta idea de simultaneïtat en què podem optar entre dues construccions diferents, és recórrer a un sistema mixt o híbrid. Llegim, en un text que ens cal revisar: «Un aparell que serveix *ahora* per a impulsar-lo com per a proveir-lo de combustible». O una cosa o l'altra: *Un aparell que serveix ahora per a impulsar-lo i proveir-lo de combustible* o bé *Un aparell que tant serveix per a impulsar-lo com per a proveir-lo de combustible*.

Albert Jané